

19. března

**SV. JOSEFA,
SNOUBENCE PANNY MARIE,
HLAVNÍHO OCHRÁNCE NAŠEHO ŘÁDU**

SLAVNOST

Zmiňují se o něm evangelisté Matouš a Lukáš při líčení Ježíšova dětství, ostatní zprávy jsou apokryfní. Jeho svátek se začal slavit asi v 9. století na Východě, později se objevuje v kalendářích na Západě. Zvláštní úcty mu projevovali řeholníci, zejména františkáni. V Římě se svátek slaví od roku 1474, v roce 1621 byl zaveden v celé církvi. Roku 1654 byl Josef připočten k českým patronům. Roku 1870 prohlásil Pius IX. sv. Josefa za Ochránce církve. Roku 1889 uveřejnil Lev XIII. – jako součást encykliky Quamquam pluries – modlitbu „K tobě, svatý Josefe“. Od roku 1956 se 1. května slaví svátek sv. Josefa, Dělníka. Roku 1962 zařadil Jan XXIII. Josefovo jméno do římského kánonu, v roce 2013 bylo vloženo i do dalších eucharistických modliteb. Na Karmelu byl sv. Josef uctíván slavnostním způsobem od poloviny 15. století, již roku 1480 vyšly tiskem vlastní texty k jeho svátku a v roce 1680 byl prohlášen za Hlavního ochránce Řádu. Karmelitány přitahovalo Josefovo povolání k důvěrné blízkosti Panně Marii i vtělenému Slovu. Ke svatému Josefu se obraceli bl. Baptista Spagnoli, sv. Terezie od Ježíše nebo sv. Marie Magdaléna de' Pazzi.

Texty pro slavnost sv. Josefa v Denní modlitbě církve, kromě:

Modlitba se čtením

HYMNUS (nápěv č. 13)

Jak se moudrost Boží něžně stará
v poupatěch o příští krásu jara,
tak tys choval pod svou péčí
Děťátko, jež svět vyléčí,
ó svatý Josefe.

Jako ženich Panny, pěstoun Páně,
sloužil dílu spásy odhodlaně,
s pokorou a láskou v duši,
která blízkost Boží tuší,
ó svatý Josefe.

Čím byls pro rodinu v Nazaretě,
tím jsi svatě církvi po všem světě:
Ochráncem a pomocníkem,
lásky Boží prostředníkem,
ó svatý Josefe.

Všem, kdo lopotí se v práci denní,
dáváš posilu a povzbuzení:
aby naše zemské dílo
v nebesích se zalíbilo,
ó svatý Josefe.

DRUHÉ ČTENÍ ++

Ze spisu „Kniha života“ od svaté Terezie od Ježíše
(Ž 6, 6–8)

Duším totiž velmi prospívá, když se utíkají ke svatému Josefovi

Za obhájce a pána jsem si vybrala slavného svatého Josefa a velmi jsem se mu odporoučela. Zřetelně jsem viděla, že jak v této potřebě, tak i v jiných, větších, týkajících se cti a spásy mé duše, mě tento můj otec a pán vyvedl z nesnází mnohem lépe, než bych jej o to vůbec uměla poprosit. Nevzpomínám si, že bych ho někdy o něco prosila a on by to neudělal. Je obdivuhodné, jak velké milosti mi Bůh udělil prostřednictvím tohoto blaženého světce; z jakých nebezpečí těla i duše mě vysvobodil! Jiným světcům totiž, jak se zdá, Pán prokázal tu milost, že pomáhají jen v jedné potřebě, s tímto slavným světcem mám však zkušenost, že pomáhá ve všech. Tím Pán chce dát na srozuměnou, že jako mu byl On podřízen na zemi – vzhledem k tomu, že mu Josef mohl přikazovat, protože byl považován za jeho otce, ač byl jen pěstoun –,¹ tak i v nebi koná vše, oč ho svatý Josef žádá.

To si ze zkušenosti ověřilo také několik dalších osob, kterým jsem poradila, aby se k němu utíkaly. Ba dokonce je mnoho těch, kteří k němu znovu nabyli úctu, když zakusili tuto pravdu.

Snažila jsem se slavit jeho svátek co možná nejslavnostněji, ovšem spíše s marnivostí než v duchu, poněvadž jsem chtěla, aby se tak dělo velmi okázale a dobře, jakkoli jsem to myslela dobře. Špatné však bylo toto: pokud mi Pán dával nějakou milost ke konání dobra, z mé strany to bylo plné nedokonalostí a s mnoha chybami. V uskutečnění špatnosti a okázalosti a marnosti jsem byla velmi zběhlá a pilná. Kéž mi Pán odpustí.

Chtěla bych všechny přesvědčit, aby měli úctu k tomuto slavnému světcí, a to pro velkou zkušenost, kterou mám ohledně dober, jež získává u Boha. Nepoznala jsem osobu, která by k němu měla opravdovou úctu anebo mu prokazovala nějakou službu, a přitom bych ji nevnímala jako pokročilejší v ctnosti. Duším totiž velmi prospívá, když se k němu utíkají. Už několik let zakouším, jak se vždy uskuteční to, oč ho v jeho den prosím. A je-li snad prosba poněkud pokřivená, on ji narovná k mému většímu dobru.

Kdybych měla pověření o tom psát, s chutí bych mnohem podrobněji vylíčila milosti, které tento slavný světec prokázal mně i jiným osobám. Abych však nedělala víc, než jen co mi přikázali, v mnoha věcech budu stručnější, než bych chtěla, v jiných zase rozvláčnější, než je zapotřebí. Ostatně jako ta, která má ohledně veškerého dobra jen malou schopnost rozlišování. Pouze prosím, pro lásku Boží, aby to vyzkoušel, kdo by mi nevěřil, a z vlastní zkušenosti zjistí, jak velkým dobrem je utíkat se k tomuto slavnému Patriarchovi a mít k němu úctu. Zvláště osoby oddané modlitbě by mu vždy měly být nakloněny. Nevím totiž, jak je možné myslet na Královnu andělů v době, kdy si prošla s Dítětem Ježíšem tolika strastmi, a nevzdávat díky svatému Josefovi, který jim v tom pomohl.² Kdo by snad nenašel učitele, který by ho učil vnitřní modlitbě, ať si za vůdce vybere tohoto slavného světce a na této cestě nezbloudí.

Kéž by se líbilo Pánu, abych nezbloudila já tím, že se o tom odvažuji mluvit; protože ho nějak zvlášť dobře nenásleduji, ani mu nějak příliš věrně nesloužím, i když se prohlašuji

za jeho ctitelku. On dal najevo, jaký je, když způsobil, že jsem mohla vstát z lůžka a chodit a nezůstala jsem zchromlá; a já, jaká jsem tím, že jsem zle využila této milosti.

¹ Srov. Lk 2,51. ² Srov. Mt 1-2; Lk 1-2.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Gn 41,55; Jan 2,5

Jděte k Josefovi s důvěrou, * udělejte, co řekne.

V. Jděte k Josefovi a naleznete Marii s Ježíšem, * udělejte, co řekne.

Nebo:

Z exhortace sv. Jana Pavla II. „Redemptoris custos“

(Redemptoris custos, 1989, 5. kapitola)

*V Josefovi je překonáno napětí mezi životem činným
a kontemplativním*

Nad prací tesaře v nazaretském domě se rozprostírá totéž klima mlčení, které je společné všemu, co je svázáno s postavou Josefa. Toto mlčení současně zvláštním způsobem odhaluje vnitřní profil této postavy. Evangelia mluví výlučně o tom, co Josef „udělal“. Přesto tímto mlčením zahalené Josefovy „skutky“ umožňují odkrýt klima hluboké kontempace: Josef byl den co den ve styku s tajemstvím „od věků skrytým v Bohu“, které „se usídlilo“ pod střechou jeho domu.

Tak je možné pochopit, proč se svatá Terezie od Ježíše, velká reformátorka kontemplativního Karmelu, stala zvláštní obnovitelkou kultu svatého Josefa v západním křesťanství.

Josefovo bezvýhradné obětování celé vlastní existence, aby náležitě přijal Mesiáše ve svém domě, nachází vysvětlení „v hlubokém vnitřním životě, který usměrňoval jeho jednání a byl pro něj zdrojem zvláštní útěchy. Z tohoto vnitřního života čerpal Josef rozvahu i sílu – vlastní duším prostým a čistým – pro svá velká rozhodnutí: jako když bez váhání podřizoval svoji svobodu, svoje právo lidského povolání, svoje manželské štěstí Božím plánům, přijal v rodině určené mu

místo i břemeno odpovědnosti, a stejně tak se vzdal, silou neporovnatelné panické lásky, přirozené manželské lásky, která tvoří rodinu a udržuje ji.“¹

To podřízení se Bohu, připravenost vůle k zasvěcení se jeho službě není ničím jiným než důsledkem zbožnosti, která je jedním z projevů ctnosti nábožnosti.

Společenství života Josefa a Ježíše nás přivádí ještě k uvažování o tajemství Vtělení právě z hlediska člověčenství Kristova, onoho Božského nástroje vpravdě sloužícího posvěcení člověka: „Mocí Kristova Božství jeho lidské skutky byly pro nás spásanosné, působící v nás milost, jak vzhledem k jejich záslužné moci, tak díky jejich jisté účinnosti.“²

Uprostřed těchto Kristových činů evangelisté přiznávají privilegované místo činům vztahujícím se k velikonočnímu tajemství, ale také zdůrazňují význam fyzického kontaktu s Ježíšem v případech uzdravení,³ nebo jak ovlivnil Jana Křtitele, když oba ještě přebývali v lůně svých matek.⁴

Jak jsme viděli, svědectví apoštolů neopomenulo zprávu o Ježíšově narození, obřezání, obětování v chrámě, útěku do Egypta i o skrytém životě v Nazaretě, a to ve vztahu k „tajemství“ milosti obsaženému v těchto všech událostech, které mají spásanosnou moc, neboť vyplývají ze samotného zdroje lásky: Božství Kristova. Jestliže skrze jeho člověčenství tato láska vyzářovala na všechny lidi, z jejího dobrodiní s jistotou čerpali nejprve ti, kteří z Boží vůle žili v největší důvěrnosti s ním: Maria, jeho Matka, i domnělý otec, Josef.

„Otcovská“ láska Josefova s jistotou měla vliv na „synovskou“ lásku Ježíšovu a naopak – „synovská“ láska Ježíšova zcela jistě měla vliv na „otcovskou“ lásku Josefovu. Jak tedy změřit hloubku tohoto ve svém druhu jediného pouta? Duše nejcitlivější k působení Boží lásky právem vidí v Josefovi zářivý příklad vnitřního života.

V Josefovi se také uskutečňuje ideální překonání zdánlivého napětí mezi životem činným a kontemplativním, které je možné pro toho, kdo vlastní dokonalou lásku. Podle známého rozlišování mezi láskou pravdy (*caritas veritatis*) a nezbytností lásky (*necessitas caritatis*) můžeme říci, že Josef současně

zakusil jak lásku pravdy, čili čistou, kontemplativní lásku Boží pravdy, která vyzařovala z Kristova člověčenství, tak i nezbytnost lásky, čili stejně čistou lásku služby, jakou vyžadovala péče nad tímto člověčenstvím i jeho rozvoj.

¹ Pavel IV, Insegnamenti, VII (1969) 1267. ² Sv. Tomáš Akvinský, Summa Theologiae, II-IIæ. q. 8, a. 1, ad 1 ³ Srov. např. Mk 1,41. ⁴ Srov. Lk 1,41-44.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Žl 131,1,2; 1 Sam 3,9

Neženu se za velikými věcmi, * svou duši jsem uklidnil a utišil.
V. Mluv, Hospodine, tvůj služebník poslouchá, * svou duši jsem uklidnil a utišil.

Nebo:

Z kázání svatého Bernardina Sienského, kněze

– viz Denní modlitba církve 19. března

ZÁVĚREČNÁ MODLITBA +

Všemohoucí Bože, tys povolal svatého Josefa, aby už od počátku chránil dílo našeho vykoupení; dej, ať tvá církev s jeho pomocí věrně plní svůj úkol při uskutečňování díla spásy. Skrze tvého Syna...

Nebo:

Všemohoucí Bože, tys povolal svatého Josefa, aby žil v důvěrném vztahu s Marií a Ježíšem a v naprosté poslušnosti tvé vůli, a my jsme si ho zvolili za Ochránce našeho Řádu; na jeho přímluvu dej i nám učenlivé a vnímavé srdce, abychom plně uskutečnili přijaté povolání. Prosíme o to skrze tvého Syna...